

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

DOM
2020-12-16
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
PMT 11259-20

PARTER

Kärande

Konsumentombudsmannen
Box 48
651 02 Karlstad

Svarande

Sundsvall Energi Aktiebolag, 556478-6647
Box 823
851 23 Sundsvall

Ombud: [REDACTED]
Advokatfirman Abersten
Box 80
851 02 Sundsvall

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Sundsvall Energi vid vite av en miljon (1 000 000) kronor att vid erbjudande av elavtal med rörligt pris till konsumenter tillämpa avtalsvillkor som innebär en uppsägningstid om mer än tre månader.
2. Patent- och marknadsdomstolen förpliktar Sundsvall Energi att ersätta Konsumentombudsmannen för dess rättegångskostnader med 56 160 kronor, allt avseende arbete, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 2282907

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset,
Scheelegatan 7

Telefon
08- 561 654 70

E-post:
stockholms.tingsratt.patentmarknad@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Sundsvall Energi Aktiebolags (Sundsvall Energi) verksamhet består bland annat av försäljning och leverans av el.

Priset på el bestäms utifrån hur mycket det kostar att producera den sista kilowattimmen som behövs för att möta efterfrågan. Priset fastställs timme för timme året runt och fluktuerar över tid, vilket framför allt beror på förändringar i produktionskapacitet och efterfrågan.

Konsumenter kan normalt välja elavtal med fast eller rörligt pris. Sundsvall Energi har fram till juli 2020, vid nytecknande av elavtal, erbjudit konsumenter att välja mellan följande fyra avtalstyper:

- (i) Rörligt pris uppsägningstid en månad;
- (ii) Rörligt pris uppsägningstid 12 månader;
- (iii) Fast pris, 12 månader; eller
- (iv) Fast pris, 36 månader.

De två avtalstyperna med rörligt pris är tillsvidareavtal med 1 alternativt 12 månaders uppsägningstid. De båda avtalstyperna är i all väsentlighet identiska förutom att konsumenten erhåller olika prispåslag beroende på hur lång uppsägningstid som väljs. Villkoret om en uppsägningstid på 12 månaders vid avtalstypen ”*rörligt pris uppsägningstid 12 månader*” är ett standardiserat villkor som inte har förhandlats fram individuellt.

Priset som en konsument betalar i enlighet med avtalen med rörligt pris utgörs av bolagets inköpspris på el, vilket överensstämmer med det volymvägda priset som fås via Svenska Kraftnäts system för struktur – och avräkningsdata för elmarknadens aktörer – Mimer, samt ett visst påslag per kWh som ska täcka Sundsvall Energis indirekta kostnader. Påslaget på inköpspriset är 5 öre per kWh inkl. moms enligt

avtalet med 1 månads uppsägningstid och 3 öre per kWh enligt avtalet med uppsägningstid om 12 månader.

Konsumentverket öppnade den 31 juli 2019 ett tillsynsärende mot Sundsvall Energi och riktade då kritik mot bland annat bolagets erbjudande av avtal om rörligt pris med uppsägningstid om 12 månader. Efter att det stått klart att Sundsvall Energi inte delade Konsumentverkets uppfattning i frågan väckte Konsumentombudsmannen (KO) i juli 2020 den nu aktuella förbudstalan.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

KO

KO har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen vid vite förbjuder Sundsvall Energi att erbjuda elavtal med rörligt pris med uppsägningstid längre än 1 månad eller den längre tid som Patent- och marknadsdomstolen bestämmer skäligt.

Sundsvall Energi

Sundsvall Energi har bestritt KO:s yrkande. Sundsvall Energi har i andra hand gjort gällande att en skälig uppsägningstid ska bestämmas till i vart fall 6 månader. Sundsvall Energi har vidare bestritt att ett eventuellt förbud ska förenas med vite då det inte behövs eftersom bolaget inte längre erbjuder den ifrågavarande avtalstypen.

Rättegångskostnader

Båda parter har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER

KO

En uppsägningstid längre än 1 månad vid elavtal är, i enlighet med 3 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (avtalsvillkorslagen), oskäligt eftersom det gynnar näringsidkaren på bekostnad av konsumenten. Villkoret orsakar en sådan snedbelastning mellan parterna att det inte föreligger en rimlig balans dem emellan. Villkoret medför påtagliga nackdelar för de konsumenter som står i avtalsförhållande med bolaget. Det är därför påkallat ur allmän synpunkt att förbjuda Sundsvall Energi att erbjuda elavtal med uppsägningstid längre än 1 månad.

Sundsvall Energi

Det omstridda avtalsvillkoret avseende 12 månaders uppsägningstid är inte oskäligt. Det strider inte mot lag och finns inte heller med i den vägledande uppräkningsav villkor som kan anses oskäliga enligt artikel 3.3. i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal. Avtalsvillkoret står vidare, vid en samlad bedömning av avtalet i sin helhet, i rimlig balans med den fördel konsumenten erhåller i form av främst en betydande rabatt på påslaget på inköpspriset. I vart fall kan en uppsägningstid om 6 månader, i enlighet med Sundsvall Energis andrahandsinställning, inte anses oskälig.

Det är inte påkallat från allmän synpunkt att meddela ett förbud.

Ett förbud, på sätt som KO har yrkat, att erbjuda elavtal med rörligt pris med en uppsägningstid längre än 1 månad, oavsett vilka fördelar konsumenten får som motprestation, är ett absolut förbud och är därför inte förenligt med avtalsvillkorslagen.

UTVECKLING AV TALAN

KO

Enligt det avtal som Sundsvall Energi tillämpar avseende rörligt pris med en uppsägningstid om 12 månader får konsumenten en rabatt om 2 öre per kWh oavsett avtalad årsförbrukning. Detta innebär att rabatten uppgår till 40 kronor vid en årsförbrukning på 2 000 kWh, till 100 kronor vid en årsförbrukning på 5 000 kWh och till 400 kronor vid en årsförbrukning på 20 000 kWh. Detta innebär att rabatten uppgår till 3,33, 8,33 respektive 33,33 kronor per månad.

Det primära syftet med en uppsägningstid är att parterna ska ges skälig tid att anpassa sig till att avtalet dem emellan har sagts upp och inte längre gäller. Vad som är skälig uppsägningstid, om en sådan inte har avtalats särskilt, har i en överenskommelse mellan Svensk Energi, som är en intresseorganisation för elbranschen i Sverige, och Konsumentverket fastställts till maximalt 14 dagar.

Vid tidpunkten för uppsägningen har som utgångspunkt konsumenten inte längre något intresse av att fortsätta vara bunden till avtalet. Att detta inte är möjligt under uppsägningstiden uppvägs inte av den ringa rabatt om 2 öre per kWh som Sundsvall Energi erbjuder vid en uppsägningstid på 12 månader. Konsumenten bär risken för en prisuppgång under uppsägningstiden medan Sundsvall Energi inte tar någon risk alls, vilket innebär att bolaget gynnas på konsumentens bekostnad. Konsumenten får utöver risken med de naturliga börssvängningarna avseende priset på el också i regel betala för hur väl leverantören lyckats upphandla el på marknaden, då en sämre upphandling leder till dyrare el. Det är generellt sett svårt för konsumenten att förutspå de framtida elpriserna vilket har betydelse för konsumentens behov av att inom rimlig tid kunna frånträda ett avtal om rörligt pris. Sundsvall Energi har vidare i de särskilda villkoren förbehållit sig rätten att justera priset för bolagets kostnader för lagstadgade skatter och övriga avgifter med mera utan föregående underrättelse till konsumenten eller

möjlighet för konsumenten att komma ur avtalet. Detta förstärker oskäligheten ytterligare.

Konsumenter har, vid avtalstecknandet, svårt att förstå att 12 månaders uppsägningstid innebär att de är låsta till leverantören under den tiden, speciellt med tanke på att avtal med rörligt pris generellt sett har kort uppsägningstid eller ingen uppsägningstid alls.

Konsumenten har inte, enligt Sundsvall Energis särskilda avtalsvillkor, någon möjlighet att komma ur avtalet i förtid. Ett avtalsbrott innebär, enligt avtalet, att konsumenten drabbas av betydande extrakostnader, vilket ytterligare förstärker konsumentens låsning till Sundsvall Energi. Konsumenten har enligt de särskilda villkoren endast alternativet att byta till ett annat avtal från Sundsvall Energi, vilket i regel innebär ett byte till ett avtal med högre pris eftersom avtal med fast pris eller en kombination av fast och rörligt pris generellt sett är dyrare vid en given tidpunkt än avtal baserade enbart på rörligt pris.

Det finns inte, vare sig i prissättning eller i villkoren i övrigt, någon fördel som motiverar en lång uppsägningstid. Istället finns det villkor som ytterligare förstärker oskäligheten i att tillämpa uppsägningstid överstigande en månad vid rörlig pris på el. Det är därför inte rimligt att utgå ifrån att konsumenten skulle godta de aktuella avtalsvillkoren vid en individuell avtalsförhandling. Det kan inte under några omständigheter vara skäligt att tillhandahålla elavtal där konsumenten förbinder sig att, utan möjlighet att komma ur avtalet inom skälig tid och till rimlig kostnad, betala ett belopp som på förhand inte varken är bestämt eller möjligt att förutse.

Sundsvall Energi

Konsumenter har kunnat välja mellan fyra avtalstyper och villkoren har presenterats tydligt

Elhandelsmarknaden är mycket konkurrensutsatt och det finns ingenting som hindrar konsumenter att välja ett annat elhandelsföretag än Sundsvall Energi om de inte anser att bolagets avtalsvillkor är intressanta. Härutöver har konsumenter som har vänt sig till Sundsvall Energi för nytecknande av elavtal kunnat välja mellan fyra olika avtalstyper. Dessa har presenterats klart och tydligt på bolagets hemsida med information om både pris per kWh och uppsägningstid. Samma information har även getts över telefon till konsumenter som ringt till Sundsvall Energi.

Informationen om uppsägningstiden har inte varit undandömd. Villkoret är inte heller omfattande och har alltså inte i någon bemärkelse varit svårtillgängligt för konsumenterna. Tvärtom har Sundsvall Energi, i sammanställningen över den aktuella avtalstypen som presenterats på hemsidan, valt att särskilt lyfta fram uppsägningstiden då bolaget bedömt att det är en viktig aspekt när konsumenterna väljer avtalstyp. Härutöver har konsumenten ännu en gång informerats om uppsägningstiden när denne i rullistan på hemsidan valt avtalstyp. I rullistan har även det faktiska påslaget per kWh framgått. I mars 2020 angavs för den aktuella avtalstypen med en uppsägningstid om 12 månader att påslaget var 3 öre per kWh.

Med hänsyn till hur tydligt villkoret har presenterats förefaller det osannolikt att någon konsument av misstag har valt rörligt pris med 12 månaders uppsägningstid. Alla kunder som har valt 12 månaders uppsägningstid har alltså gjort ett aktivt val.

Kunder som har valt rörligt pris med 12 månaders uppsägningstid har vidare, enligt de särskilda avtalsvillkoren, alltid en möjlighet att, utan någon uppsägningstid, övergå till ett avtal med fast pris.

Priset på el varierar över året

En konsument som tecknar ett elavtal med rörligt pris är beredd att ta risken att elpriset kan variera, dvs. såväl stiga som sjunka. Oavsett om elpriset för den enskilda konsumenten stiger eller sjunker så får konsumenten, i enlighet med det omstridda avtalsvillkoret, en prisfördel i jämförelse med liknande avtal.

Den konsument som istället önskar tryggheten med ett fast pris kan teckna ett sådant elavtal. Vid elavtal med fast pris står elhandelsbolaget risken för att elpriset fluktuerar. Om konsumenten väljer ett elavtal med fast pris tar näringsidkaren med en riskpremie i priset för att kompensera den risken. Vid val av rörligt pris behöver inte konsumenten betala någon riskpremie eftersom det är konsumenten själv som står risken för fluktuationer på elmarknaden. Rörligt pris har historiskt sett varit billigare än fast pris och är därför en avtalsform som många konsumenter efterfrågar. Att det vid denna avtalsform är kunden som står risken för prisförändringar på elmarknaden kan inte ligga Sundsvall Energi till last vid oskälighetsbedömningen.

Sundsvall Energi ger en rabatt på påslaget beroende av uppsägningstidens längd

Sundsvall Energis inköpspris för el är en direkt kostnad för bolaget. Påslaget vid de olika avtalstyperna med rörligt pris, 5 respektive 3 öre per kWh, ska täcka Sundsvall Energis indirekta kostnader (till exempel administrationskostnader, affärsomkostnader och försäljningsomkostnader). Skulle Sundsvall Energi lämna rabatt på inköpspriset skulle bolaget sälja el med förlust, vilket skulle vara affärsmässigt orimligt. Sundsvall Energi kan därmed endast rabattera påslaget på inköpspriset.

Det är missvisande att, som KO gör, jämföra hur liten rabatten om 2 öre per kWh blir i förhållande till den totala kostnaden för konsumenten vid en förbrukning om 2 000, 5 000 eller 20 000 kWh per år. En sådan jämförelse visar endast på hur liten del av det totala priset på el som konsumenten betalar som härstammar från elhandelsföretaget.

Storleken på rabatten ska istället bedömas genom en jämförelse mellan påslagen för de två olika avtalstyperna för rörligt pris, 5 respektive 3 öre per kWh. Det är den procentuella skillnaden mellan de två påslagen som är relevant, inte hur stor rabatten blir i kronor. 3 öre är 40 procent mindre än 5 öre. Anledningen till att Sundsvall Energi kan lämna en rabatt om hela 40 procent på påslaget är att kunden förbinder sig till en uppsägningstid om 12 månader. En kund som förbinder sig att köpa el under minst 12 månader kan, jämfört med en kund som endast har 1 månads uppsägningstid, få ett lägre pris då Sundsvall Energi vet att kunden kommer att köpa el från dem under minst denna tid.

Konsumenter skulle godta avtalsvillkoret vid en individuell förhandling

Den 9 juli 2020, efter det att KO gett in stämningsansökan, gick Sundsvall Energi ut med ett pressmeddelande och informerade om att bolagets kunder som då hade avtal om rörligt pris med 12 månaders uppsägningstid kunde välja att byta till avtal med rörligt pris och 1 månads uppsägningstid. Trots pressmeddelandet och den omfattande medieexponering som KO:s stämningsansökan fick hörde endast 3 av de 816 kunder som då hade denna avtalstyp av sig till bolaget. Två av dessa valde sedermera att byta till rörligt pris med 1 månads uppsägningstid.

Om villkoret skulle ha uppfattats som oskäligt av konsumenterna är det rimligt att anta att fler kunder hade velat byta avtalstyp. Detta visar att kunderna har gjort ett medvetet val när de tecknade sitt elavtal och att någon obalans i avtalsförhållande mellan parterna därmed inte kan vara för handen. Det ligger istället nära till hands att utgå ifrån att kunderna hade accepterat avtalsvillkoret om en uppsägningstid om 12 månader även vid en individuell avtalsförhandling.

Bolagets rätt att påföra skatter och avgifter är inte oskälig

Sundsvall Energi har enligt de särskilda avtalsvillkoren rätt att löpande justera elpriset med avseende på ändringar av kostnader som ligger utanför bolagets kontroll, till

exempel lagstadgade skatter och övriga avgifter. Detta är inte oskäligt. Skulle Sundsvall Energi inte ha rätt att justera priserna till följd av omständigheter som ligger utanför bolagets kontroll skulle bolaget behöva ta ut ett högre pris för att bära den risken. En sådan riskpremie kan typiskt sett inte anses vara i konsumenternas intresse.

Energimarknadsinspektionens författningssamling

Energimarknadsinspektionens författningssamling, EIFS 2013:7, reglerar i detalj hur svenska elleverantörer ska rapportera in pris- och leveransvillkor till den oberoende prisjämförelsesajten Elpriskollen som Energimarknadsinspektionen driver. Enligt 3 § EIFS 2013:7 ska uppgifter om priser och leveransvillkor som vid varje tillfälle tillämpas rapporteras för ett antal olika avtal. Exempelvis för: ”*avtal med rörligt pris för perioderna om ett år och löpande*”. Energimarknadsinspektionens föreskrift talar alltså enligt sin ordalydelse för att Energimarknadsinspektionen inte anser en att en uppsägningstid om 12 månader vid rörligt pris är oskälig.

Det är inte påkallat från allmän synpunkt att meddela förbud

Sundsvall Energi har, i tiden innan KO väckte talan, inte fått några synpunkter eller klagomål från sina befintliga kunder angående uppsägningstiden. Vidare var det, som framgår ovan, endast två av 816 kunder som valde att byta elavtal när tillfälle bjöds. Konsumenterna har alltså inte uppfattat avtalsvillkoret som oskäligt eller problematiskt. Det borde då heller inte anses vara motiverat från allmän synpunkt att meddela ett förbud. I vart fall har KO inte visat detta.

Ett förbud skulle leda till minskade valmöjligheter för konsumenterna

Skulle domstolen förbjuda Sundsvall Energi att erbjuda elavtal med rörligt pris med längre uppsägningstid än en månad utan undantag skulle konsumenten inte ha några valmöjligheter om denne önskar rörligt pris. Det skulle vid ett förbud inte finnas någon

möjlighet för Sundsvall Energi att lämna någon rabatt på påslaget. Minskade valmöjligheter kan inte ligga i konsumenterna intresse.

UTREDNINGEN

KO har inte åberopat någon bevisning. Sundsvall Energi har åberopats skriftlig bevisning i form av pressmeddelande och nyhetsartiklar.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling i enlighet med 3 kap. 1 § lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar och 42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 3 § avtalsvillkorlagen får Patent- och marknadsdomstolen förbjuda en näringsidkare att i framtiden i liknande fall använda ett avtalsvillkor som med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten, om förbudet är motiverat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumentens intresse. Av sista stycket i bestämmelsen framgår att ett förbud ska förenas med vite om inte detta av särskilda skäl är obehövligt.

Bedömningen ska inriktas på om ett villkor typiskt sett är oskäligt mot konsumenten, vilket kan vara fallet om det avviker från dispositiva rättsregler, ger näringsidkaren en förmån eller berövar konsumenten en rättighet och därigenom åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre föreligger (se prop. 1994/95:17 s. 89–90).

Avtalsvillkorslagen genomför rådets direktiv (93/13/EEG) av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal vars artikel 3.1 stadgar att ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling ska anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.

Frågan om ett avtalsvillkor är oskäligt ska avgöras på grundval av en samlad bedömning av parternas rättigheter och skyldigheter (se artikel 4.1 i direktivet om oskäliga villkor i konsumentavtal och EU-domstolens avgörande den 14 mars 2013 i mål C-415/11, Mohamed Aziz mot CatalunyaCaixa, EU:C:2013:164, punkt 71).

I rättspraxis har en bindningstid överstigande 12 månader för avtal med fast pris ansetts oskäligt avseende spår- och spårertjänster (MD 2015:5), medlemskap på träningsanläggning (Patent- och marknadsdomstolens dom den 8 juni 2018 i mål PMT 5750-17) och premiepensionsförvaltningstjänster (Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 18 december i mål PMT 7011-17).

Patent- och marknadsdomstolens bedömning av villkoret

Det nu aktuella avtalsvillkoret om 12 månaders uppsägningstid för rörligt elpris ingår i de särskilda avtalsvillkor som Sundsvall Energi tillämpar för elhandelsavtal med konsument. Villkoret har inte förhandlats individuellt utan är ett standardvillkor. Patent- och marknadsdomstolen finner därför att det är påkallat från allmän synpunkt att pröva de påtalade villkoren.

Det finns för den aktuella typen av avtal inte någon lagreglering vad avser uppsägningstid. För andra avtalstyper finns det däremot i konsumentskyddande lagstiftning exempel på att en bestämd avtalstid inte får överstiga viss tid. Av 3 kap. 2 § försäkringsavtalslagen (2005:104) framgår att försäkringsperioden för vissa försäkringsavtal som huvudregel inte får överstiga ett år om det inte finns särskilda

skäl. Av 5 kap. 15 a § lag (2003:389) om elektronisk kommunikation framgår dels att den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader, dels att ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikations-tjänster inte får ha en längre inledande bindningstid än 24 månader.

Syftet med bestämmelser om maximal bindningstid är att ge konsumenter möjlighet att pröva om de vill behålla en viss tjänst eller om de ska gå över till en annan leverantör som kan erbjuda bättre villkor. Långa bindningstider leder till inlåsnings effekter som kan verka hämmande för konkurrensen (se prop. 1979/80:9 s. 42 och prop. 2010/11:115 s. 97, jfr även prop. 2013/14:242 s. 7).

Domstolen konstaterar inledningsvis att elleverans är en vara/tjänst som knappast någon konsument idag klarar sig utan och därmed skiljer sig från spår- och spärrtjänster, medlemskap på träningsanläggning eller premiepensionsförvaltnings-tjänster som tidigare praxis har behandlat (se MD 2015:5 och ovan anförda avgöranden från Patent- och marknadsdomstolen och Patent- och marknadsöverdomstolen mål PMT 5750-17 respektive mål PMT 7011-17). Domstolen finner därför att ingående av elavtal är en för konsumenten mer skyddsvärd situation än de som tidigare praxis har behandlat.

Domstolen bedömer att priset sannolikt är den avgörande faktorn för konsumenten när denne ska välja elleverantör. Ett rörligt pris innebär normalt att konsumenten, vid tecknandet av avtal, kan få ett lägre pris än vid ett avtal med fast pris. Det innebär även att konsumenten kan dra fördel av en nedgång på marknaden för inköpspriset på el. Det innebär dock samtidigt att konsumenten står hela risken för att inköpspriset går upp samt att det är svårare för konsumenten att överblicka sin slutliga elkostnad. I ett avtal med rörligt pris saknar alltså konsumenten kontroll över det avgörande avtalsvillkoret – priset. Enligt domstolen är denna omständighet i sig svår förenlig med långa bindnings- och uppsägningstider. För att ett elavtal med rörligt pris med längre

uppsägningstider ändå ska anses vara skäligt måste elavtalet innebära att konsumenten erhåller sådana fördelar att en rimlig balans ändå föreligger mellan parterna.

Den fördel som Sundsvall Energi framförallt har gjort gällande är att bolaget ger en väsentlig rabatt på bolagets påslag på inköpspriset för el. Sundsvall Energi har understrukit att rabattens skälighet ska bedömas i förhållande till påslagets storlek eftersom det inte kan krävas av bolaget att en rabatt ska ges på bolagets inköpspris.

Domstolen konstaterar att en konsuments slutliga elkostnad beror på hur stor dennes elförbrukning är. Det avtal som Sundsvall Energi tillämpar avseende rörligt pris med en uppsägningstid om 12 månader innebär att konsumenten får en rabatt om 2 öre per kWh jämfört med priset enligt motsvarande avtal med en uppsägningstid om 1 månad. Detta innebär att vid en årsförbrukning om 2 000 kWh så uppgår rabatten till 40 kronor, vid 5 000 kWh till 100 kronor och vid 20 000 kWh till 400 kronor, dvs. 3,33, 8,33 respektive 33,33 kronor per månad.

Domstolen förstår att det inte är långsiktigt hållbart för ett elhandelsbolag att ge rabatt det pris som bolaget när det köper in el. Domstolen konstaterar icke desto mindre att det som i detta sammanhang är relevant för konsumenten är den faktiska rabatten i kronor och ören sedd i förhållande till den totala kostnad som konsumenten har för sin elkonsumention. Denna faktiska rabatt behöver på ett rimligt sätt balansera den nackdel som en uppsägningstid på 12 månader innebär för konsumenten.

Den rabatt som Sundsvall Energi ger vid ett avtal med rörligt pris och med 12 månaders uppsägningstid är beloppsmässigt mycket låg, t.o.m. närmast försumbar jämfört med konsumentens totala elpris. Samtidigt är den potentiella prisökningen som konsumenten som motprestation bär risken för betydligt högre och alls inte försumbar. Enligt domstolens bedömning balanserar därför inte rabatten på ett rimligt sätt den nackdel som en uppsägningstid på 12 månader innebär för konsumenten. Att en konsument under uppsägningstiden fritt kan byta till ett avtal med fast pris hos samma

elleverantör – med en bindningstid på minst 12 månader – förändrar inte denna bedömning.

Med hänsyn till de närmast försumbara prismässiga fördelarna som en längre uppsägningstid i det aktuella fallet innebär finner domstolen inte att en inskränkning i Sundsvall Energis möjlighet att erbjuda elavtal med rörligt pris med längre uppsägningstider allvarligt skulle begränsa konsumenters valmöjligheter. Av samma skäl finner domstolen inte heller att ett absolut förbud mot längre uppsägningstider är problematiskt. Priset är ju den helt avgörande faktorn för konsumenter vid tecknande av elavtal och elhandelsbolag torde inte kunna erbjuda några andra fördelar som väger upp de nackdelar för konsumenten som beskrivs ovan.

Av det förhållande att endast tre kunder hörde av sig till Sundsvall Energi och ville byta elavtal när bolaget erbjöd denna möjlighet efter det att KO väckt talan går det inte att dra slutsatsen att bolagets kunder hade accepterat avtalsvillkoret vid en individuell förhandling. Det är till exempel oklart om informationen har nått samtliga kunder och om bolagets kunder förstått innebörden av vad rabatten enligt avtalsvillkoret inneburit för dem i faktiska belopp.

Sammanfattningsvis finner domstolen alltså att en uppsägningstid på 12 månader i elhandelsavtal avseende rörligt elpris är oskälig. Enligt domstolen är det emellertid att gå alltför långt med ett förbud mot uppsägningstider längre än 1 månad. Domstolen tar i denna bedömning hänsyn till att en viss kortare uppsägningstid ger elhandelsbolag en bättre möjlighet att erbjuda en rabatt som står i paritet till konsumentens risk samtidigt som viss förutsebarhet för bolaget uppnås. För att uppnå en rimlig balans mellan parterna finner domstolen att uppsägningstider på upp till 3 månader får anses skäligt vid elhandelsavtal med rörligt pris som ingås med konsument.

Vitesförbud

Ett förbud får anses ligga i konsumenternas intresse. Det har inte framkommit några omständigheter som gör det obehövt att förena förbudet med vite (jfr prop. 1994/95:17 s. 91). Utifrån vad som framkommit om Sundsvall Energis ekonomiska förhållanden är en miljon (1 000 000) kronor en rimlig nivå på vitet.

Rättegångskostnader

Konsumentombudsmannen har inte vunnit framgång med sitt förstahandsyrkande men väl sitt andrahandsyrkande. Mot bakgrund av Sundsvall Energis inställning i målet bedömer domstolen att Sundsvall Energi ska betraktas som tappande part enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken. Domstolen tillämpar därmed inte 9 b § första stycket andra meningen avtalsvillkorslagen. Sundsvall Energi ska därmed förpliktas att ersätta KO för dess rättegångskostnader. KO har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 56 160 kronor, som motsvarar 40 timmars arbete. Sundsvall Energi har vitsordat 30 timmars arbete som skäligt i och för sig. Domstolen finner, med hänsyn till målets omfattning att det yrkade beloppet är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (PMD-02)

Skriftligt överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, ska ha inkommit till Patent- och marknadsdomstolen senast den 7 januari 2021.

Prövningstillstånd krävs.

Stefan Johansson

Ylva Averstén

Alexander Ramsay